Rozpočet zemský viz Rozpočet.
Rozšíření obžaloby viz Obžaloba v říz. trestním.
Rozšíření živnosti viz Provozovárny živnostenské.
Rozšiřování tiskopisů viz Tisk a Tiskopisy.
Rozsudky (v civilním řízení soudním).

I. Pojem.

Rozsudky jsou výroky soudcovské, jimiž rozhoduje se zcela neb z části spor správní ve směru skutkovém neb právním na základě prostředků útočných i obranných spornými stranami uvedených.

V římském sporu civilním směřovalo judicium k sententia, jež obsahovala buď kondemnaci k určité sumě peněžní neb absoluci, někdy i adjudikaci a sice dle formuly, jež byla základem sententiae. Sententia byla ústně prohlášena, solemnia verba předepsána nebyla ani rozhodovací důvody potřebny nebyly, ovšem ale nutnou byla (vyjmouc řízení kontumační) přítomnost strany. Sententia vydaná na zemřelé neb nenarozené, na otroky též na osoby k činům právním nezpůsobilé, jednaly-li bez tutora neb curatora, byla neplatnou. Vynesením rozsudku je úkol soudcův dokonán, dodatečná změna rozsudku nebyla za žádných okolností možnou; rozsudku nebylo možno odporovati, pokud řízení bylo formálně správným, rozsudkem byl sporný poměr mezi stranami definitivně na jisto postaven. Teprve doba císařská připustila pořad právní k vyšším stolicím (princeps, senát a pod.) pro materielní nespravedlivost rozsudku k vůli docílení rozsudku lepšího. Od té doby stal se rozsudek pravoplatným (auctoritas rei judicatae) teprve tehdy, když proti němu ve lhůtě přípustné apelováno nebylo aneb byl-li vynesen v příslušném případě nejvyšší stolicí. Tyto zásady římského práva přijaty byly větším dílem do pozdějších ústav soudních, byly však značně pozměněny jednak zásadou eventuální, jednak zásadou písemnosti a neveřejnosti řízení.

II. Soudní řád josefinský.

1. Druhy rozsudků:

a) Rozsudky konečné, které se vydávají, když spor je zralým ke konečnému rozhodnutí, tudíž když rozsudkem vyřídí se spor v celém svém rozsahu;

b) přísudky jsou rozsudky uznavší na důkazy svědecké a znalecké;

c) rozsudky dílčí, jež rozhodují a vyřizují jen díl žalobního nároku zralý k rozhodnutí. Rozsudky dílčí zavedlo řízení bagatelní (§ 76 bag. ř.).

d) Rozsudky mezitímní neb incidenční, jimiž se rozhodují spory incidenční. Rozsudky takové nemají přímého praktického výsledku. Zda učiněné rozhodnutí bude relevantním pro vynesení rozsudku konečného, závisí na dalším procesuálním vývoji a utváření se věci sporné.

e) Rozsudky kontumační, jež vynáší soudce, když jedna neb druhá strana sporná k stání se nedostavila neb v řízení písemním lhůtu promeškala, na základě skutkových a právních uvedení procesního materiálu soudci až do doby prekluse předloženého. Rozsudek kontumační byl již obvyklým v starém římském procesu civilním a platila jednoduchá zásada, že když strana nedostaví se k roku in judicio denunciatione nařízenému, má býti jistá doba vyčkána a pak býti souzeno secundum praesentem. Časem nabyl tento kontumační následek povahy mírnější a spíše procesuální, ježto bylo sice v řízení i bez účastenství nedostavivšího se pokračováno, avšak rozsudek byl vynesen dle věcného jeho výsledku, takže ža-